

Sollerö skola i tiden

ANNELI RYSS

”Det finns en liten skola i Svea rikets land,
den ligger uppå Sollerön med Siljan runt i kring,
Den är bra, alltid lika bra.”

Så skaldade Lena Hedlund, elev på Sollerö skola på 1990-talet, då hon skrev en text till skolsången med musik av Nick Borgen från »We are all the winners.«

Det var vid höstterminens början 1993 och den nya skolan hade just invigts med pompa och ståt. Christina Bröms satt i Barn- och utbildningsnämnden och klippte bandet på trappan till den nya entrén. Skolorkestern (det fanns en egen sådan på 1990-talet) spelade under ledning av musikskolans lärare.

Vad hade hänt med skolbyggnaderna innan 1990-talet? Innan den nya huvudbyggnaden byggdes 1940 fanns det tre skolbyggnader *upå båkkam*.

Östra skolan, som hade tre klassrum och två lärarbostäder, låg ungefär där matsalen ligger idag.

Almaskolan, mitt emot kyrkan, fick sitt namn efter Alma Larsson, som undervisade där. Hon bodde där tillsammans med sin man Bruter Mas, också lärare. Skolan hade ett klassrum och en lärarbostad. Senare användes lokalen som matbespisning och ännu senare även

som vävstuga. Byggnaden revs 1967 och Johnsons Hemslöjd byggdes, idag Företagshuset.

Västra skolan hade två klassrum och en lägenhet. Den byggdes sen om till den nuvarande gymnastiksalen.

På den tiden hade man också småskolor (lågstadium) i Gesunda, Ryssa och i Utanmyra på Sollerön.

År 1940 byggdes den nya skolan och Anders Bondeson var byggmästare. År 1958 byggde man på vinkeln mot huvudbyggnaden. Man kallade matsalen för Köksskolan och slöjdsalen för Slöjdskolan.

Läsåret 1992/93 helrenoverades skolan. Byggherre var byggbolaget Skanska. Förutom renoveringen byggde man på huvudbyggnaden med fritidslokaler. Jag arbetade då på skolan så jag minns det väl. Alla klasser fick gå i andra lokaler under ett helt läsår. Lågstadiet fick låna lokalerna borta vid Idrottsparken av Sollerö IF, mellanstadiet lånade salen uppe på Prästgården och två lokaler i Sockenhuset. Det fanns en pizzeria (som sen brann ned) i vinkel med Sockenhuset. Där lagade man skolmaten och mellanstadiebarnen åt där. Lågstadiebarnen fick maten körd till Idrottsparken. Slöjd hade man i gamla snickeriet i Gruddbo.

När höstterminen 1993 började var renoveringen klar. Nu var inte bara allt nytt utan en hel del hade ändrats. För eleverna var nog det viktigaste att det fanns toaletter utanför varje klassrum, förr låg de nere i källaren. För personalen hade nya lokaler byggts vid huvudentrén med arbetsrum och samlingsrum. Även lokaler för skol-sköterska, kurator och rektor hade byggts intill. Allt detta hade tidigare legat på övervåningen.

Nu kunde också förskoleklassen flytta tillbaka efter att ha hyrt lägenheter borta i hyresrättsområdet i flera år. Sollerö skola blev nu en ny modern skola med förskola, grundskola åk 1-6 och fritidsverksamhet under samma tak.

Nu började vi samarbeta i första hand med vår miljöprofil, som påbörjats främst av fritidsledaren Kent Jonsson och lågstadieläraren Ulla Schütt. Vi fick »Grön Flagg«, vilket var Skolverkets erkännande att vi uppfyllt vissa miljökrav. Den gröna flaggan vajade i många år i skolans flaggstång. Pressen uppmärksammade vårt miljöarbete och skrev bland annat om skolmaten, som innehöll både egna odlade

grönsaker och kött från egen gris (inhyst hos en bonde) och älgkött från öns jägare.

Reportage gjordes också om vår uteverksamhet. Vi hade en skolkog med egen slobod, som finns kvar nere vid stranden vid elljusspåret. Dit gick vi en halvdag varannan vecka och försökte integrera de teoretiska ämnena med naturen. Vi högg ved och tände eld och lagade lättare måltider.

Samarbetet med Sollerö fiskevårdsförening inleddes också efter ombyggnaden. På vintern ordnade »gubbarna» med pimpelfiske på västra sidan om ön och i augusti fick alla elever åka upp på Solleröskogen och fiska i någon tjärn. Det var uppskattat och har fortsatt in på 2000-talet.

Sen gammalt hade vi också ett mycket fint samarbete med kyrkan. Kyrkan hade på den tiden en egen kyrkoherde på ön. Bo Wallin, »Bosse Präst« var den sista. När jag kom till Sollerön på 1970-talet var Gösta Schmidt kyrkoherde. Hans fru Margareta var både lärare på skolan och kantor i kyrkan. De hade byggt upp flera fina traditioner med bland annat skolgudstjänster. En gång i månaden började vi skoldagen i kyrkan. Vi firade tex FN-dagen i kyrkan. Skolkören medverkade ofta och ibland var det elever som sjöng solo eller spelade något instrument.

Nu har inte skolan så mycket samarbete med kyrkan längre och »Grön Flagg«-arbetet har lagts ner. Men byggnaderna består och vem vet vad som väntar härnäst. Verksamheter ska ju avlösa varandra och utvecklas.

»Även om det spöregnar och solen gått i moln
Så är vi alla kompisar och det betyder mest»
avslutade Lena sin skolsång och det gör också jag.

Anneli Ryss, fd mellanstadielärare

Att vara elev på Sollerö folkskola på 1950-talet

Alla har vi gått i skolan, och alla har vi minnen från vår skoltid. Det här berättar Åke Ryss om sin skoltid på Sollerö skola i början av 1950-talet.

Sollerö skola. Vykort från solfoto.se

Efter andra världskriget hade den nya skolan byggts. Där gick eleverna från klass 1 till klass 7. Skolplikten var sju år på den tiden. Sen kunde man söka till realskolan i Mora om man ville. Min lärare i "småskolan" var Anna Eriksson.

Skoldagen började kl. 8.20 och slutade kl. 13.45. Man började med morgonbön och psalmsång. Sen fortsatte lektionerna, som var 45 minuter långa. Rast hade man en kvart och lunchen var 45 minuter lång. Innan lagen om skollunch kom i mitten på 50-talet, då man fick matbespisning i Almasalen, hade man egen matsäck med sig. Man hade en mjölkflaska och en limp-eller hårdmacka med ost med sig hemifrån. På vintern åt man i klassrummet, men när vädret tillät kunde man sitta på stenhällarna vid kyrkan.

På rasterna spelade pojkarna fotboll, planen låg ungefär där den ligger idag, och flickorna hoppade hage eller rep.

Bakom skolan låg ett utedass med varsin sida för flickor och pojkar.

Svenska och matematik var skolämnen då som nu. Svenskämnet bestod av läsning och skrivning, välskrivning och rättstavning. Matte hette räkning. So och No hette då: historia, naturlära, geografi och kristendomskunskap. Sen hade man också teckning, sång och musik

och slöjd. Flickorna hade syslöjd i slöjdsalen i skolan och pojkarna gick till Busgard i Bengtsarvet och hade träslöjd. De högre klasserna hade också skolkök i Almaskolan. Förutom betyg i dessa ämnen fick man också betyg i ordning och uppförande.

Varje fredag fick man bada bastu i källaren, pojkarna först och flickorna sen. På den tiden hade skolan en egen vaktmästare. Han hette Albert Olhans och skötte både eldning av skolan och uppvärmning av bastun.

Ända till slutet av 1950-talet gick man i skolan på lördagar, men då med lite kortare skoldag. Veckan avslutades för de äldre eleverna med att fröken läste högt ur en bok t.ex. Sotarpojken av Lisa Tetzner.

Solleröbarnen tog sig till skolan själva. Man gick, cyklade eller åkte skidor. I byarna hämtade man upp varandra efter vägen, de äldre barnen tog hand om de yngre. Barnen från Gesunda och Ryssa åkte med ordinarie buss.

Den stora händelsen under skoltiden var skolresan. Åke berättar att deras fröken Gudrun Bråmån ordnade en resa till Göteborg. De samlade pengar under flera år och spelade pjäs i Godtemplarlokalen, som låg ungefär där Sockenhuset ligger idag, och tog inträde. De hyrde en Erlandssonsbuss och var ca 30 personer som for iväg. Det var en stor upplevelse att få komma till en storstad och få åka "Paddan" och gå på Sjöfartsmuséet. Resan var ett fint slut på en bra och minnesrik skoltid.

Återberättat av Anneli Ryss

Uppmaning till våra läsare att berätta om gamla skolminnen:

Vi i Sool-Öens kommitté tycker att det vore trevligt om vi kunde få fler berättelser från en svunnen skoltid i vår bygd. Tiderna förändras och det är alltid spännande att läsa om andras minnen och upplevelser. Det finns också ett historiskt värde i att berätta för nuvarande och kommande generationer. Eventuella busstreck är nog glömda och förlättna, så det är fritt fram. Korta eller något längre, alla berättelser är välkomna!

Hör av er till någon i Sool-Öens kommitté!